

Sana: “ ” _____ 201__-yil. Sinflar: 11-“ ”. O‘qituvchi: _____

MAVZU: O‘zbekistonda hafsizlik va barqarorlik muhitini shakllantirish

DARSNING MAQSADI:

- a) **ta’limiy:** o‘quvchilarga O‘zbekistonda hafsizlik va barqarorlik muhitini shakllantirish haqida ma’lumot berish;
- b) **tarbiyaviy:** o‘quvchilarda dunyoda ro‘y berayotgan o‘zgarishlarga shaxsiy munosabat bildirish malakasini shakllantirish;
- d) **rivojlantiruvchi:** o‘quvchilarni o‘z-o‘zini rivojlantirishga o‘rgatish, mavzu yuzasidan olgan bilimlarini hayotiy vaziyatlarga qo‘llay bilishiga erishish.

Mavzuga oid shakllantiriladigan kompetensiyalar:

a) **tayanch kompetensiya(lar):** TK1, TK2;

b) **fanga oid kompetensiya(lar):** FK1.

Dars turi: yangi tushuncha, bilimlarni shakllantiruvchi.

Dars uslubi: an’anaviy.

Dars jihozlari: darslik, tarixshunoslik atamaları lug‘ati, mavzuga oid ilmiy adabiyotlar, slaydlar, bukletlar, tarqatma materiallar, ko‘rgazmali qurollar (audio, video, fotolavhalar, jadvallar) jamlanmasi.

DARS REJASI		
№	Darsning tarkibiy qismi (bosqichlari)	Ajratiladigan vaqt (reglament)
1	Tashkiliy qism	5 daqiqa
2	Ma’naviyat daqiqasi	
3	O‘tilgan mavzuni takrorlash	5 daqiqa
4	Yangi mavzuni tushuntirish	25 daqiqa
5	Mustahkamlash	5 daqiqa
6	O‘quvchilarni baholash	5 daqiqa
7	Uyga vazifa berish	

DARSNING BORISHI:

Tashkiliy qism: O‘quvchilar bilan salomlashib, sinf xonasining darsga tayyorlik darajasini tekshirish, davomatni aniqlash.

Ma’naviyat daqiqasi: O‘quvchilar bilan kunning muhim iqtisodiy, ijtimoiy-siyosiy, ma’naviy-ma’rifiy, axloqiy-tarbiyaviy yangiliklari xususida qisqacha suhbat tashkil etish, ularga nisbatan o‘quvchilarning mustaqil yondashuvini tinglash, bahs-munozara uyushtirish. **Yangi mavzu bayoni:**

Xavfsizlikni ta’minlash – eng muhim masala

Bugungi kunda xavfsizlik butun dunyoda eng dolzarb masala bo‘lib qolmoqda. Yil sayin davlatlar tomonidan mudofaa tizimi va harbiy sohaga ajratilayotgan xarajatlarning oshib borayotgani fikrimizni tasdiqlaydi. Biroq, faqatgina zamonaviy qurol-yarog‘ga ega bo‘lishning o‘zigina xavfsizlikni ta’minlash uchun yetarli emas. Chunki, buzg‘unchi kuchlar ochiqchasiga kurash olib bormay, balki xiyonatkorona qo‘poruvchilik amaliyotlarini qo‘llash, tinch aholini nishonga olish kabi qabih usullardan foydalanmoqdalar. Bunda esa milliy va diniy nizolarni keltirib chiqarish asosiy vosita hisoblanadi. Masalan, XX asrning ikkinchi yarmida davlat-huquqiy, etno-hududiy va etnodemografik sabablarga ko‘ra ro‘y bergan 300 dan ortiq katta-kichik nizolar qayd

qilingan. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev o'zining saylovoldi dasturida tinchlikni ta'minlash, millatlar va dinlararo totuvlik muhitini qo'llab-quvvatlash, din niqobidagi ekstremizm va terrorizmga qarshi ayovsiz kurashish masalalarini asosiy tamoyil sifatida olg'a surdi.

Ma'lumki, bizning qadimiy va saxovatli zaminimizda ko'p asrlar davomida turli millat va elat, madaniyat va din vakillari tinch-totuv yashab kelganlar. Mehmondo'stlik, ezgulik, qalb saxovati va tom ma'nodagi bag'rikenglik bizning xalqimizga doimo xos bo'lgan va uning mentaliteti asosini tashkil etadi.

Shavkat Mirziyoyev

ildizlari vujudga kelgan, insoniyat tarixining eng qadimgi davrlariga mansub diniy va falsafiy an'analar shakllangan. Qadimgi yunon faylasufi Geraklit bu yurtni bejiz «Falsafiy tafakkur beshigi» deb ta'riflamagan. Shuni ta'kidlash joizki, bizning sivilizatsiya o'ziga xos bag'rikenglik tafakkur uslubiga tayanadi. Uch ming yillik tariximiz shundan guvohlik bermoqdaki, oliyjanoblik va insonparvarlik, millatlararo totuvlikka intilish xalqimizning eng yuksak fazilatlaridan hisoblanadi. Bu boradagi an'analar avloddan-avlodga o'tib kelmoqda.

Xavfsizlik va barqarorlikni ta'minlashda millatlararo Totuvlikning ahamiyati

O'zbekiston o'z mustaqilligini qo'lga kiritganidan so'ng nafaqat o'zbek xalqi, balki mamlakatimizda istiqomat qilayotgan turli millatga mansub aholining ma'naviy-madaniy ehtiyojlarini qondirishga yo'naltirilgan milliy-madaniy markazlar tashkil etildi. Ularning faoliyatini qo'llab-quvvatlash hamda millatlararo totuvlikni mustahkamlash uchun 1992-yil 13-yanvarda Respublika baynalmilal madaniyat markazi tashkil etildi. 2017-yilda mazkur markaz tashkil etilganining 25 yilligi keng nishonlandi. Shu yil 19-may kuni mazkur markazning faoliyatini yanada rivojlantirish, xorijdagi vatandoshlar bilan hamkorlikni mustahkamlash maqsadida u O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni bilan Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Millatlararo munosabatlar va xorijiy mamlakatlar bilan do'stlik aloqalari qo'mitasi sifatida qayta tashkil etildi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Millatlararo munosabatlar va xorijiy mamlakatlar bilan do'stlik aloqalarini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi Farmoni jamiyatda barqarorlik, tinchlik va totuvlikni ta'minlash, fuqarolar ongida katta, ko'p millatli yagona oilaga mansublik tuyg'usini mustahkamlash, milliy madaniy markazlar va do'stlik jamiyatlari faoliyatini har tomonlama qo'llab-quvvatlash va yanada rivojlantirish, xorijiy mamlakatlar bilan madaniy- ma'rifiy aloqalarni kengaytirishga qaratilgan.

Mustahkamlash: Darsning ushbu qismida o'quvchilar dars yakunida quyida berilgan topshiriqlar va savollarga javob beradilar:

1. Xavfsizlik va barqarorlikning ahamiyatini qanday baholaysiz?
2. Yoshi ulug' keksalardan urush va tinchlik haqidagi fikrlarini so'raganmisiz?

O'quvchilarni baholash: O'quvchilar darsdagi ishtirokiga ko'ra belgilangan baholash mezonlari asosida baholanadilar. Baholar o'quvchilarning kundalik daftarlarida va sinf jurnalida aks ettiriladi. Darsda faol ishtirok etmagan o'quvchilar bilan ishlanadi.

Uyga vazifa: o'quvchilarga uyga vazifa sifatida mazkur mavzuni o'qib-o'rganish, qo'shimcha materiallar izlab topish va tushunchalarini boyitish topshiriq qilib beriladi.

O'TIBDO': _____

Sana: “ ” 201__-yil. Sinflar: 11-“ ”. O‘qituvchi: _____

MAVZU: Dinshunoslikdagi zamonaviy tendensiyalar

DARSNING MAQSADI:

a) **ta’limiy:** o‘quvchilarga Dinshunoslikdagi zamonaviy tendensiyalar haqida ma’lumot berish;

b) **tarbiyaviy:** o‘quvchilarda dunyoda ro‘y berayotgan o‘zgarishlarga shaxsiy munosabat bildirish malakasini shakllantirish;

d) **rivojlantiruvchi:** o‘quvchilarni o‘z-o‘zini rivojlantirishga o‘rgatish, mavzu yuzasidan olgan bilimlarini hayotiy vaziyatlarga qo‘llay bilishiga erishish.

Mavzuga oid shakllantiriladigan kompetensiyalar:

a) **tayanch kompetensiya(lar):** TK1, TK2;

b) **fanga oid kompetensiya(lar):** FK1.

Dars turi: yangi tushuncha, bilimlarni shakllantiruvchi.

Dars uslubi: an’anaviy.

Dars jihozlari: darslik, tarixshunoslik atamaları lug‘ati, mavzuga oid ilmiy adabiyotlar, slaydlar, bukletlar, tarqatma materiallar, ko‘rgazmali qurollar (audio, video, fotolavhalar, jadvallar) jamlanmasi.

DARS REJASI		
№	Darsning tarkibiy qismi (bosqichlari)	Ajratiladigan vaqt (reglament)
1	Tashkiliy qism	5 daqiqa
2	Ma’naviyat daqiqasi	
3	O‘tilgan mavzuni takrorlash	5 daqiqa
4	Yangi mavzuni tushuntirish	25 daqiqa
5	Mustahkamlash	5 daqiqa
6	O‘quvchilarni baholash	5 daqiqa
7	Uyga vazifa berish	

DARSNING BORISHI:

Tashkiliy qism: O‘quvchilar bilan salomlashib, sinf xonasining darsga tayyorlik darajasini tekshirish, davomatni aniqlash.

Ma’naviyat daqiqasi: O‘quvchilar bilan kunning muhim iqtisodiy, ijtimoiy-siyosiy, ma’naviy-ma’rifiy, axloqiy-tarbiyaviy yangiliklari xususida qisqacha suhbat tashkil etish, ularga nisbatan o‘quvchilarning mustaqil yondashuvini tinglash, bahs-munozara uyushtirish. **Yangi mavzu bayoni:**

DINSHUNOSLIK FANINING RIVOJLANISH TARIXI

Dunyodagi barcha dinlar va ular bilan bog‘liq jarayonlarni xolisona o‘rganuvchi fan «Dinshunoslik» deb ataladi. Mazkur fanning sohalari juda ko‘p bo‘lib, ulardan biri «Dunyo dinlari tarixi»dir. Dinlarni o‘rganish uzoq tarixga ega. Antik davrlardayoq insonlar din va uning mohiyati haqida fikr yuritganlar. Rim imperatori Konstantin I davrida (IV asr) xristian dini boshqa dinlar bilan bir mavqega ega bo‘ldi. Keyinchalik Yevropada xristianlik dinining Rim imperiyasi tomonidan davlat dini sifatida e’tirof etilishi hamda cherkovning asta-sekin hokimiyatni qo‘lga olishi natijasida ilm-fan ham xristianlik ta’siriga tushib qoldi. Bu davrda dinlar borasidagi tadqiqotlar faqatgina ilohiyotga oid bo‘lib, xristianlik, xususan, katoliklikning boshqalardan ustunligini

isbotlashga yo'naltirilgan edi. VII-VIII asrlarda o'sha davrda mavjud dinlar haqida kichik risolalar paydo bo'lgan. VIII-IX asrlarda esa dinlar tarixi va ta'limotlariga oid ilk kitoblar yaratildi. XIX asrga kelib Yevropa mintaqasida cherkovning ta'siri kamaydi. Natijada boshqa fanlar qatori dinshunoslik fani ham cherkov ta'siridan chiqib boshladi. Shu davrda Maks Myullerning «Qiyosiy mifologiya», «Dinlarning asosi va shakllanishiga oid ma'ruzalar» nomli asarlari nashrdan chiqdi.

Dinshunoslik — *dunyoda mavjud dinlar haqida xolis, ilmiy yondashgan holda ma'lumot beruvchi fan.*

Keyinchalik Myuller mashhur Oksford universitetida dinlar tarixidan ma'ruzalar o'qigan va birinchi bo'lib «dinshunoslik» atamasini iste'molga kiritgan. Shu yo'sinda, dinshunoslik Parij, Bryussel va Rim universitetlarida fan sifatida o'qitila boshlangan. Sobiq Sovet Ittifoqi davrida dinshunoslik fani, asosan, dinlarni tanqid qilish va «eskilik sarqiti» ekanini isbotlash uchun o'rganildi. Natijada uning nomlanishi ham «Ilmiy ateizm» deb o'zgartirildi. Yillar davomida universitetlarda «Ilmiy ateizm» kafedralari tashkil etilib, talabalarga «din xalq uchun afyundir», degan g'oya singdirildi. O'zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishgach, dinshunoslik sohasi ham ateistik mafkura ta'siridan chiqarildi. O'sib kelayotgan avlodda dinlar haqida to'g'ri va xolis fikrlarni shakllantirish, ularni dinlararo bag'rikenglik ruhida tarbiyalash maqsadida 90-yillarning o'rtalaridan umumta'lim maktablarining 9-sinf o'quv dasturiga «Dunyo dinlari tarixi» fani kiritildi. 2017-yilda qabul qilingan yangi tartibga muvofiq «Dunyo dinlari tarixi» asosiy fan sifatida e'tirof etildi. 1999-yilda Toshkent islom universitetining tashkil etilishi mazkur sohaning rivojlanishiga katta hissa bo'lib qo'shildi. Universitet o'z yo'nalishlari bo'yicha bakalavr va magistr mutaxassislarini tayyorlay boshladi. 2018-yil 16-aprelda mamlakatimiz Prezidentining Farmoniga ko'ra, O'zbekiston Islom akademiyasi va Toshkent islom universitetlari negizida O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi tashkil etildi.

Sobiq mustabid tuzum davrida yurtimizda jami 80 ga yaqin masjid faoliyat ko'rsatgan bo'lsa, 2018-yilga kelib ularning soni 2 mingdan oshib ketdi.

Dinshunoslik tarix, falsafa, psixologiya, sotsiologiya kabi ijtimoiy fanlar bilan mustahkam bog'liqdir. Bu bog'liqlik natijasida dinshunoslik tarkibida bir qancha sohalar yuzaga kelgan.

Din sotsiologiyasi – din va jamiyat munosabatlari hamda shu munosabatlar ortidan kelib chiquvchi natijalarni o'rganuvchi dinshunoslik sohasi. U dinning davlat, xalq, oilaga nisbatan munosabatini, din sohasida yuzaga keluvchi ijtimoiy voqea–hodisalarni, turli diniy jamoalarning jamiyat bilan o'zaro munosabatlarini tadqiq qiladi. Din sotsiologiyasi ham ijtimoiy, ham diniy ilmlarga tayanadi.

Mustahkamlash: Darsning ushbu qismida o'quvchilar dars yakunida quyida berilgan topshiriqlar va savollarga javob beradilar:

O'quvchilarni baholash: O'quvchilar darsdagi ishtirokiga ko'ra belgilangan baholash mezonlari asosida baholanadilar. Baholar o'quvchilarning kundalik daftarlarida va sinf jurnalida aks ettiriladi. Darsda faol ishtirok etmagan o'quvchilar bilan ishlanadi.

Uyga vazifa: o'quvchilarga uyga vazifa sifatida mazkur mavzuni o'qib-o'rganish, qo'shimcha materiallar izlab topish va tushunchalarini boyitish topshiriq qilib beriladi.

O'TIBDO': _____

Ushbu konspektning *to'liq va fondagi yozuvlarsiz* variantini olish uchun

+998946281992 telegram raqamiga yoki
@mahmudov24 telegram adresiga xabar yozing

Narxi 20 000 so'm

To'lov FAQAT **click, payme** yoki **paynet*** orqali
BOG'LANISH FAQAT TELEGRAM ORQALI! Telefon qilinganda yoki sms
yuborilganda javob bermaslik ehtimoli yuqori

Qolgan sinf namunalari va boshqa hujjatlar bilan telegram kanalimiz yoki web saytda tanishingiz mumkin.

 Telegram kanal: @uzmaktab
Web sayt: www.hasanboy.uz

* paynet telefon raqamiga emas

hasanboy.uz